

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-I : RESEARCH METHODOLOGY AND MEDICAL STATISTICS

प्रथमं प्रश्नपत्रम् : अनुसंधानविधिः चिकित्सासांख्यिकी च

दिनांकः ०१.१०.२०१६

समयः ६.०० तः १२.००

शनिवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. अनुसंधान प्रक्रियायाम् अंतर्भूतानि सोपानानि लिखत । 20
Write down the steps involved in research process.
2. औषधियोगपरीक्षणपद्धतिं विस्तरेण लिखत । 20
Explain about Aushadhi Yoga Parikshana Paddhati.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (A) ट्रेडिशनल नोलेज डिजिटल लायब्रेरी । Traditional Knowledge Digital Library.
 - (B) क्रोस ओव्हर डिजाईन । Cross Over Design.
 - (C) एण्टी सेल्स अप्रोच । Anti sense approach.
 - (D) हर्बल प्रीपेरेशन प्रमाणीकरणार्थं विश्व आरोग्य संगठनस्य मार्गदर्शक तत्वानि ।
WHO guidelines for standardization of herbal preparations.

SECTION- B

4. अष्टदशतः एकविंशतिमास पर्यन्त वयस्यानां बालकानां किलोग्राममितं भारं अधोलिखितं 20
वर्तते, तस्य माध्य कोइफिशियण्ट ऑफ व्हेरिएशन च विवृणत ।
Calculate the mean and co-efficient of variation of the following observations on
weight in Kg. of children aged 18 to 21 months.
8, 5, 10, 10, 9 6, 8, 8, 10, 8 6, 8, 10, 10, 7,
9, 9, 8, 10, 9 10, 5, 9, 8, 9 8, 6, 9, 6, 9,
5. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
 - (A) बहुलक । Mode.
 - (B) 'झेड' टेस्ट । 'Z' test.
 - (C) रीग्रेशन । Regression.
 - (D) ग्राफ पेड । Graph Pad.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : AYURVEDA SAMHITA AND SIDDHANTA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : आयुर्वेद संहिता एवं सिद्धान्त

दिनांक: ०३.१०.२०१६

समय: ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. बृहत्त्रयीसंदर्भे त्रिविधज्ञानोपायानां वर्णनं कुरुत । 15
Explain the Trividhagyanopaya in the context of Brihatrayi.
2. वर्तमानयुगे संहिताध्यापने ताच्छिल्यस्य महत्त्वं प्रतिपादयत् । 15
Explain the importance of Tachchhilya in teaching of Samhita in present era.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) चरकसंहितायाः विभिन्नस्थानानां विषयक्षेत्रम् ।
Scope of various Sthana of Charaka Samhita,
(B) क्रियाकाल । Kriyakala.
(C) नापुष्टवागुरुवोदन्तिन्याय । Napushtvaguruvovadantinyaya.
(D) तन्त्रयुक्तिः । Tantrayuktihi.

SECTION- B

4. को नामः सिद्धान्तः ? तस्य भेदान् विविच्य चिकित्सायां अनुसंधाने च अस्योपयोगितां 15
स्पष्टयत् ।
What is Siddhanta ? Describe its types and also explain utility of Siddhanta in treatment and research.
5. पंचमहाभूतेभ्य त्रिदोषेत्पत्तिं विशदयित्वा त्रिदोषसिद्धान्तस्य व्यवहारिकं स्वरूपं प्रतिपादयत् । 15
Explain the manifestation of Tridosha from Pancha Mahabhuta and describe the applied aspect of Tridosha Siddhanta.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) आप्तप्रमाणस्य महत्त्वम् । Importance of Aptapramana.
(B) सत्कार्यवादस्य अनुसंधाने उपयोगिता । Utility of Satkaryavada in research.
(C) प्रकृतिपरीक्षणस्य महत्त्वम् । Importance of Prakriti Parikshana.
(D) आयुर्वेद एवं दर्शनानि । Ayurveda and Darshana.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टूबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : DRAVYAGUNA VIGYAN

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : द्रव्यगुणविज्ञान

दिनांकः ०३.१०.२०१६

समयः ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION - A

1. कस्यापि द्रव्यस्य उदाहरणं दत्त्वा तस्य विविधं वैकारिक अवस्थासु प्रयोगं विधानं-औषध प्रयोग मार्ग, भेषज कल्प, मात्रा, अनुपान, औषध सेवनकालस्या च दृष्टिकोणेन वर्णयत तथा च तस्य द्रव्यस्य कार्मुकतायाम् उपयुक्तं तथ्याना महत्त्वं आयुर्वेदिय आधुनिकस्य दृष्टिकोणेन प्रतिपादयत । 15
Describe mode of administration, route of administration, dosage, anupana and time of aushadha sevana of any drug, in various disease conditions. Describe the importance of above said parameters in the mode of action of a drug in the perview of Ayurveda and modern science.
2. 'प्रयत्नादि कर्मचेष्टित मुच्यते' अस्य ससन्दर्भ व्याख्या कुरुत । चरकोक्त 'प्रस्कन्दनम्' 'प्रस्तम्भनि' च एवं शार्ङ्गधरोक्त शुक्रवर्तिनी, शुक्रस्तम्भव्याणां सोदाहरणं अन्तरं स्पष्टयत । चिकित्सायामस्य महत्त्वमपि स्पष्टयत ॥ 15
"Prayatnadi Karma chestitamuchyate" explain this verse with proper contextual reference. Explain the difference in the meaning of 'Praskandanam' and 'Prastambhani' of Charaka Samhita on "Sukravartini" and 'Sukrastambhanam' of Sarangadhara. Describe clinical importance of those terms.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) अष्टाङ्ग हृदये वर्णितं प्रथम चतुसंसोधनादि द्रव्यगणस्य वर्तमान युगे उपादेयता ।
Write the practical utility of first four Samsodhaniya dravyaganas of Ashtanga Hridaya.
 - (b) चरकीय शाकवर्गोक्त 'सर्वदोष निवर्हणम्' फलशाकस्य प्रयोगधर्मिता विशेषता ॥
Write the uses and speciality of 'Sarvadosa nirvarhanam' Phalashaka of Charaka Samhita.
 - (c) सुश्रुतोक्त 'पञ्चसार गणस्य' प्रयोगधर्मिता ।
The uses of Panehasaragana of Sushruta.
 - (d) द्रव्याणां परिचये मुख्यपर्यायानां पर्यायानाञ्च सार्थकत्वम् ।
Utility of Basonym and synonyms in the identification of dravya.

SECTION - B

4. ए.डी.आर. एवं फार्माकोविजिलन्स शब्दार्थ स्पष्टं कृत्वा आयुर्वेद शास्त्रे तेषां प्रासंगिकत्वं वर्णयत । 15
Define A.D.R. and Pharmacovigilance and discuss their relevance in Ayurveda.
5. 'देश प्रविचार' इत्येषां विवेचनं कृत्वा तस्य सांप्रत काले प्रासंगत्वां प्रस्थापयेत । 15
Explain 'Desha Pravichara' and describe its relevancy in Modern era.
6. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) प्राचिन निघण्टु । Prachina Nighantu.
 - (b) 'अम्लं हृद्यानाम्' । "Amla Hridayanam".
 - (c) 'प्रशस्त भेषज' लक्षणम् । Ideal drug (Prashasta Bhesaja Lakshana)
 - (d) अपमिश्रण एवं प्रतिनिधि । Adulterants and substitute.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारम्भिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : KAUMARBHRITYA – BALA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : कौमारभृत्य - बालरोग

दिनांकः ०३.१०.२०१६

समयः ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION - A

1. बाल्यावस्थायां जन्मप्रभृति षोडशवर्ष पर्यन्तम् वृद्धि एवं विकासक्रमं वर्णयत । 15
Write an essay on growth and development in childhood period from birth to 16 years of age.
2. स्वस्थनवजातशिशुः एवं बालकस्य परीक्षणविधिं वर्णयत । 15
Describe the examination methods of healthy New born and children.
3. टिप्पणी कार्याः : Write short notes - 20
 - (a) नामकरण संस्कारः । Namakārana Samskara.
 - (b) शिशोः उपबोधनपरामर्शः । Counselling of the child.
 - (c) राष्ट्रीय व्याधिप्रतिरोध योजना । National Immunization Programme.
 - (d) स्तनपानस्य महत्वं लाभं च । Importance and advantage of Breast feeding.

SECTION - B

4. बाल रसायनानां महत्वं प्रतिपादयित्वा, तस्य आवश्यकतां स्पष्टी कुरुत । 15
Explain and establish the importance and need of Bala Rasayana.
5. विविध औषधनिर्माणप्रक्रियायां वर्णनं कुरु । 15
Describe the methods of preparation of various Kalpana.
6. टिप्पणी कार्याः : Write short notes - 20
 - (a) अतिविषा । Ativisha.
 - (b) अरविन्दासव । Arvindasava.
 - (c) शिशूनां वाक्प्रवृत्ति सम्बन्धेषु व्याधिषु वचायाः प्रयोगः।
Use of Vacha in speech disorders of children.
 - (d) धूपनम् । Dhupana.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : KAYACHIKITSA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : कायचिकित्सा

दिनांकः ०३.१०.२०१६

समयः ९.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. 'यथा दुष्टेन दोषेण' इत्युक्तेः ससंदर्भं विवेचनं कृत्वा सोदाहरणम् उपशयम् 15
वर्णयत् ।
'यथा दुष्टेन दोषेण' explain this verse with reference and describe the term Upashaya with example.
2. त्रिविध परीक्षाणां परिचय दत्त्वा आधुनिक चिकित्सा विज्ञान संदर्भे व्यावहारिकतां 15
प्रतिपादयत् ।
Mentioning the details of Trividha Pariksha, establish its utility from modern medical science point of view.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) दोषगतिः । Dosha Gati.
(B) धातुप्रदोषज विकाराणाम् चिकित्सासूत्राणि ।
Line of treatment of Dhatu Pradoshaja Vikara.
(C) सामान्य स्रोतोदुष्टिलक्षण । Samanya Sroto Dushti Lakshana.
(D) औषध सेवन काल । Aushadha Sevana Kala.

SECTION- B

4. अधोलिखितं सूत्रं ससंदर्भं पूर्णं कृत्वा सविस्तरम् विवेचयत् । 15
Complete the following Shloka and describe it in detail with reference.
लंघनं स्वेदनं तिक्तं ।
5. अधोलिखितानां प्रचलितानां आयुर्वेदौषधानां प्रमुखघटक द्रव्याणि, निर्माणविधिं एवं 15
रोगहरत्वं च वर्णयत् ।
Write main ingredients, method of preparation and indications of following commonly used Ayurvedic formulations :
(A) हिंवाष्टक चूर्ण Hingvashtaka Churna. (B) श्वासकुठार रस Shwasakuthara Rasa.
(C) संजीवनी वटी Sanjivani Vati.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) चिकित्सा सिद्धान्ताः अन्नवहस्रोतसविकाराः ।
Line of treatment of disorders of Annavaha Srotasa.
(B) अल्ट्रासोनोग्राफी विधि उपयोगिता एवं मूलभूत सिद्धान्त ।
Utility of USG and its basic principles.
(C) लम्बर पंचर । Lumbar Puncture.
(D) तीव्रज्वरस्य आत्ययिक चिकित्सा । Emergency management of hyperpyrexia.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्तुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : PANCHAKARMA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : पंचकर्म

दिनांक: ०३.१०.२०१६

समय: ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. कः अष्टविध परीक्षाः ? तस्य उपयोगिताम् एवं महत्त्वम् वर्णयत् । 15
What is Astavidha Pariksha ? Describe its utility and importance.
2. प्राणवह स्रोतस्य परीक्षणविधिं वर्णयत । 15
Describe the methodology of respiratory system examination.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) ग्रधृसि रोगाय परीक्षणविधि अभिलिख्येत ।
Write down the examination methodology in sciatica.
(B) प्रवर एवं अवर मोटरन्युरान रोगायः सापेक्षनिदानपरीक्षणविधिं वर्णयत् ।
Clinical examination to differentiate between upper and lower motor neuron lesions.
(C) फुफ्फुस कार्याः परीक्षणम् परीक्षा कार्या । Pulmonary function examination.
(D) लैफ्ट बंडल ब्रांच रोगायः ई.सी.जी. कः उपलब्धिम् ।
E.C.G. findings of left bundle branch block.

SECTION- B

4. शोधनार्थे पूर्वकर्मणां पश्चात्कर्मणां च महत्त्वं वर्णयत् । 15
Describe importance of Poorva and Paschata Karma in Shodhana.
5. पंचकर्म आहार कल्पना तथा च औषध कल्पनां वर्णनम् । 15
Describe Ahara Kalpana and Aushadha Kalpana in Panchakarma.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) अग्नैः प्रायोगिकीमुपयोगिता । Applied aspects of Agni.
(B) पंचकर्म चिकित्सायां परीहार्य विषयाः । Parihara Vishaya for Panchakarma.
(C) पंचकर्मविषये अनुसंधार्थे विविध क्षेत्राणि । Areas of research in Panchakarma.
(D) शोधन चिकित्सार्थं योग्यायोग्यानि । Indications and contraindications for Shodhana.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : PRASUTI AVUM STRI ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : प्रसुतितंत्र एवं स्त्रीरोग

दिनांकः ०३.१०.२०१६

समयः ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. प्रसुति एवं स्त्रीरोग सम्बन्धे त्रिदोषस्य महत्त्वं सविस्तरं प्रतिपादयत । 15
Describe the importance of Tridosha in relation to Prasuti Evam Striroga.
2. प्रसुति सत्रीरोग चिकित्सा सम्बन्धे आर्तवस्य महत्त्वं सविस्तरं वर्णयत । 15
Describe the importance of Artava in the field of Prasuti and Striroga management.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) प्रतापलंकेश्वर रस । Pratapalankeshwara Rasa.
(B) शुद्ध व्रण । Shuddha Vrana.
(C) क्षारकर्म । Kshara Karma.
(D) प्रसुतितंत्रक्षेत्रे अष्टविध शस्त्रकर्मस्य महत्त्वं ।
Importance of Astavidha Sastra Karma related to Prasutitantra.

SECTION- B

4. स्त्री प्रजनन संस्थानस्य वैकारिक विकास एवं कार्य वर्णयत । 15
Describe abnormal development and function of female reproductive system.
5. गर्भावस्थायां प्रयुक्तानां नैदानिक परीक्षणं के ? 15
What are the pathological investigations during pregnancy ?
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) अपरा कार्य । Functions of placenta.
(B) गर्भपातस्य अधिनियम । MTP Act.
(C) प्रसवावस्थायाः रोगीपरीक्षा । Examination of labour patients.
(D) रजोनिवृत्ति । Menopause.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : RASA SHASTRA & BHAISHAJYA KALPANA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : रसशास्त्र - भैषज्यकल्पना

दिनांक: ०३.१०.२०१६

समय: ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. मानानां परिभाषा एवं तेषां उपयोगित्वं, तेषां प्रकारान् च विव्रणुत् । 15
Define the Mana Paribhasha and its importance in the preparation of drugs.
2. रसद्रव्याणां वर्गिकरणसिद्धान्ताः लिखित । अभ्रकं द्रव्यं सविस्तरं वर्णयत । 15
Explain the criteria of classification of Rasadrava and write in detail about Abhraka.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) सप्त विधकषाय कल्पना । Saptavidha Kashāya Kalpana.
(B) भेषजागार । Bheshajagara.
(C) संधानस्य प्रारम्भसमाप्तिलक्षणाः । Onset and completion of Sandhana.
(D) रसतरंगिणि । Rasatarangini.

SECTION- B

4. आपणे आगमनात् पूर्वं कथं नवभेषज्यं नियन्त्रितुं शक्यते । 15
How a new chemical entity (new dosage form) to be handle before its appearance in the market.
5. क्रोमेटोग्राफी वर्णयित्वा तस्य औषधमानकीकरणे उपयोगितां उल्लिखत् । 15
Describe in brief chromatography. Mention its uses in drug standardization.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) “आयुर्वेदिक फोर्मुलरी ऑफ इण्डिया” इत्यस्य विषयाः ।
Contents of “Ayurvedic formulary of India”.
(B) सी.सी.आर.ए.एस. माध्यमेव प्रकाशीताः औषधि वनस्पति कोषाः ।
Databases of medicinal plants published by C.C.R.A.S.
(C) “फार्मास्युटीकल वैलीडेशन” इत्यस्य संकल्पना ।
Concept of pharmaceutical validation.
(D) एल.डी._{५०} । LD₅₀.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : SHALAKYA – DANTA AVUM MUKHA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - दंत एवं मुखरोग

दिनांकः ०३.१०.२०१६

समयः ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION - A

1. दन्तमुखरोग चिकित्सा सन्दर्भे भैषजशास्त्र चिकित्सायाः सिद्धान्तानां विस्तृत वर्णनं कुरु । 15
Detail description of Bhaishaja and Shashtra Chikitsa Siddhanta in context to Danta Mukha Roga.
2. दन्तमुखरोगे शल्य क्रियायाः संज्ञाहरण विधिनाम् उपयोगी औषधीनां च वर्णनं कुरु । 15
Write the method of anaesthesia in orodental surgery along with description of anaesthetic medicines.
3. टिप्पणी कार्याः : Write short notes - 20
 - (a) मुखरोग चिकित्सा सन्दर्भे रक्तमोक्षणस्य महत्त्वम् ।
Importance of Raktamokshana in Mukha Roga Chikitsa.
 - (b) दन्तरोग चिकित्सा सन्दर्भे दोष-धातु-मल विवेचनम् ।
Describe Dosha-Dhatu-Mala in context of Danta Roga Chikitsa.
 - (c) मुखरोगे कवल गंडुषयोः कार्मुकत्व महत्त्वं च ।
Mode of action and importance of Kavala Gandusha in Mukha Roga.
 - (d) पीतक चूर्णस्य घटक द्रव्याणि गुणधर्मे प्रयोगश्च ।
Contents and Pharmacodynamics of Peetaka Churna.

SECTION - B

4. मुखगुहायां व्यवहारोपयोगि शारीरं वर्णयत् । 15
Describe applied anatomy of oral cavity.
5. मुखदन्त रोगेषु संधानविधि वर्णयत् । 15
Describe Sandhana Vidhi in Mukha and Danta Roga.
6. टिप्पणी कार्याः : Write short notes - 20
 - (a) डिस्फेजिया । Dysphagia.
 - (b) अपची । Apachi.
 - (c) दन्तवेष्ट । Danta Vesta.
 - (d) दन्तहर्ष । Danta Harsha.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : SHALAKYA - NETRA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - नेत्ररोग

दिनांकः ०३.१०.२०१६
सोमवासरः

समयः ६.०० तः १२.००

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION - A

1. शालाक्यतन्त्रस्य प्राधान्यं स्थापयितुं नेत्र सम्बन्धिनि मर्माणां महत्त्वं स्पष्टयत् । 15
Establish the Pradhanya of Shalakyā Tantra and describe Marmas related to eye.
2. अञ्जनस्य प्रकारं मात्रा विधिश्च वर्णयत्, अञ्जन कर्मस्य व्यवहारोपयोगं स्पष्टयत् । 15
Describe types, doses and procedure of Anjana and explain applied aspect of Anjana Karma.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) पुटपाकविधिं कार्मुकत्व च । Putapaka procedure and mode of action.
 - (b) लघुत्रिफला घृतस्य घटक द्रव्याणि गुणधर्म प्रयोगश्च । Contents and pharmacology of Laghu Triphalaghrita.
 - (c) नेत्रशल्य कर्माणि संज्ञाहरणम् । Anaesthesia in eye surgery.
 - (d) नेत्रस्य चिकित्सा सन्दर्भे विरेचनस्य महत्त्वम् । Importance of Virechana in Netra Chikitsa.

SECTION - B

4. Optics एवं Refraction विषयाणां सिद्धान्ताः वर्णयत् । 15
Describe fundamentals of optics and refraction.
5. नेत्रविषयाणां सामान्य आत्ययिक अवस्थायां वर्णनं कुरुत्वा तेषां व्यवस्थापनमपि लिखित् । 15
Describe common ocular emergencies and their management.
6. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) नेत्ररोगे पथ्यापथ्य । Pathyapathya of Netra Roga.
 - (b) यन्त्रशास्त्राणां व्यावहारिकत्वम् । Applied aspects of Yantra Shastra.
 - (c) अभिष्यन्द । Abhishyanda.
 - (d) अधिमन्थ । Adhimantha.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : SHALAKYA – SHIRO – NASA – KARNA AVUM KANTHA ROGA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शालाक्य - शिरो-नासा-कर्ण एवं कण्ठरोग

दिनांक: ०३.१०.२०१६

समय: ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः। All questions are compulsory.

SECTION - A

1. कर्णमुखरोगेषु अग्रोपहरणीय निर्जीवाणुकरणं स्पष्टयत् । 15
Explain Agropaharniya (Pre-operative) cares in Karna and Mukha Roga including sterilization.
2. नासा-कर्ण-कण्ठ रोगाणां सन्दर्भे स्वस्थवृत्तस्य वर्णनं कुरुत् । 15
Describe Swasthavritta in relation to Nasa-Karna-Kantha Roga.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) शिरोविरेचनस्य व्यवहारोपयोगः। Applied aspect of Shiro Virechana.
 - (b) नासाकण्ठचिकित्सा सन्दर्भे व्रणितोपासनम् ।
Vranitopasana in relation to Nasa and Kantha Chikitsa.
 - (c) कर्णरोग चिकित्सा सन्दर्भे दोषधातुमल विवेचनम् ।
Explain Dosa-Dhatu-Mala in context to Karna Roga Chikitsa.
 - (d) नासाशिरकण्ठश्च सम्बन्धिनः मर्माः विवेचनम् ।
Explain Marma related to Nasa-Shirah-Kantha.

SECTION - B

4. नासायाः तथा Para Nasal Sinuses इत्यस्य व्यवहारोपयोगि शारीरं वर्णयत् । 15
Describe applied Anatomy of Nose and Para Nasal Sinuses.
5. कर्ण तथा तत् सम्बन्धि अवयवानां क्रियायाः वर्णनं कुरुत् । 15
Describe Physiology of Ear and related structures.
6. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) कण्ठ प्रदेशे सामान्यनोपब्ध आत्ययिक चिकित्सा ।
Common Emergencies of throat.
 - (b) शिरस्य महत्त्वम् । Importance of Head.
 - (c) प्रतिश्याय । Rhinitis.
 - (d) कर्णम्राव । Discharge from Ear.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION - OCTOBER-2016

PAPER-II : SHALYA – KSHARA KARMA AVUM ANUSHASTRA KARMA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शल्य - क्षारकर्म एवं अनुशस्त्रकर्म

दिनांक: ०३.१०.२०१६

समय: ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. भगन्दरस्य व्याधि विनिश्चये उपयुक्तानि विभिन्न छायाचित्र तन्त्राणि वर्णयत । 15
Describe various imaging techniques in diagnosis of Fistula-in-ano (Bhagandara).
2. क्षेत्रीय लसिकाग्रंथिनाम् परीक्षणस्य शल्यतंत्राणां महत्त्वं सोदाहरणं वर्णयत । 15
Describe the importance of clinical examination of regional lymph nodes in surgery.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) फ्लोरोस्कोपिक इमेजिंग । Fluoroscopic imaging.
(B) प्राणप्रत्यानयन । Resuscitation.
(C) क्रश सिन्ड्रोम । Crush syndrome.
(D) अवबद्धशल्योद्धरणार्थं हेतु । Means of extraction of Avabaddha Shalya.

SECTION- B

4. गुदगतशल्यक्रियां सामान्यरूपेण प्रयुज्यं यंत्राणि उपकरणानि च वर्णयित्वा शल्यकर्मकक्ष 15
निर्जीवाणुकरणविधिं लिखत ।
Describe the surgical instruments and equipment commonly used for ano-rectal surgery and write the sterilization procedure of O.T. complex.
5. सार्वदैहिक संज्ञाहरण पूर्वकर्मस्य विधिनां सविस्तरेण विलिखत । 15
Describe the pre-operative procedure of a surgical patient posted under general anesthesia.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) क्षारसूत्र प्रयोगस्य विपरीत संकेतम् । Contraindications of Ksharasutra application.
(B) आक्सीजन थिरेपी । Oxygen therapy.
(C) एच. आई. वी. ग्रसित रुग्णे शल्यकर्म । Surgery in HIV infected patient.
(D) उदरपाटन । Laparotomy.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : SHALYA - SAMANYA

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : शल्य – सामान्य

दिनांकः ०३.१०.२०१६
सोमवासरः

समयः ६.०० तः १२.००

सूचना : सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION - A

1. बर्जर डिजीज इत्याख्यस्य विकारस्य सम्प्राप्तिं षट्क्रिया कालस्य अनुषङ्गेन वर्णयत । 15
Describe the pathogenesis of Burger's disease in view of Shatakriyakala.
2. वंक्षणाण्डकोषप्रादेशः सापेक्षनिदानस्य वर्णयित्वा मूत्रवृद्धिं चिकित्सोपक्रमः वर्णयत । 15
Describe the differential diagnosis of inguino-scrotal swelling and management of hydrocele.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) दग्धव्रण चिकित्सोपक्रमः । Treatment of Dagdha Vrana.
 - (b) ब्लूमवर्ग साइन (रिबाउण्ड टेण्डरनेस) Blumberg's sign (Rebound Tenderness)
 - (c) रक्तातिस्राव दोषाः । Raktasrava Dosha.
 - (d) भानुमति टीका । Bhanumati Tika.

SECTION - B

4. उदरपाटने सामान्य रूपेण प्रयुज्यं यंत्राणि वर्णयित्वा निर्जीवाणुकृत अंगवस्त्र धारणविधिं विलिखत । 15
Describe the surgical instruments commonly used to performed laparotomy and write the technique of bearing surgical (gon).
5. सार्वदैहिक संज्ञाहरण हेत्वर्थं प्रयुज्यं यंत्राणि वर्णयित्वा एषां क्रियाविधिं अपि वर्णयत । 15
Describe the equipments and instruments used to deliver general anaesthesia with its mechanism.
6. टिप्पणी कार्या : Write short notes - 20
 - (a) स्तब्धता । Shock.
 - (b) एण्डोस्कोप । Endoscope.
 - (c) षट्क्रियाकाल । Shat Kriyakala.
 - (d) प्रनष्टशल्य । Pranashtha Shalya.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : ROGA NIDAN AVUM VIKRITI VIGYAN

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : रोगनिदान एवं विकृतिविज्ञान

दिनांकः ०३.१०.२०१६

समयः ६.०० तः १२.००

सोमवासरः

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

SECTION- A (50 MARKS)

1. मधुमेह व्याधौ संप्राप्ति निर्माणे आवरणस्य भूमिकां स्पष्टयत । 15
Describe role of Avarana in formation of pathogenesis of disease Madhumeha.
2. अधोलिखितं सूत्रं विस्तृत विवेचनीयम् । Describe below mentioned stanza in detail. 15
आहारश्च विहारश्च यः स्याद् दोषगुणैः समः ।
धातुभिः विगुणश्चापि स्रोतसां स प्रदुषकः ॥
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) गृध्रसी । Gridhrasi.
(B) धमनी प्रतिचय । Dhamani Praticchaya.
(C) उपद्रव अरिष्टयोः भेदाः । Difference between Upadrava and Arishtha.
(D) शुक्रप्रदोषज विकाराः । Shukra Pradoshaja Vikara.

SECTION- B (50 MARKS)

4. रोगबल परीक्षाविधि विस्तरेण विवेचनीयम् । 15
Elaborate Roga Bala Pariksha methods.
5. यकृतकार्य परीक्षा(Liver function test) परीक्षणाधारे कामला रोगस्य व्यवच्छेदक निदानं वर्णयत । 15
Describe the differential diagnosis of Kamala (jaundice) on the basis of Liver function test.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) विडाल टेस्ट । Widal test.
(B) सात्म्य परीक्षा । Satmya Pariksha.
(C) पुरीष परीक्षा । Purisha Pariksha.
(D) इ.सी.जी. । E.C.G.

गुजरात आयुर्वेद युनिवर्सिटी, जामनगर

स्नातकोत्तर प्रशिक्षण विभागः

प्रारंभिक परीक्षा अक्टुबर-२०१६

PRELIMINARY M.D./M.S.(AYU.) EXAMINATION – OCTOBER-2016

PAPER-II : RACHANA SHARIR

द्वितीयं प्रश्नपत्रम् : रचना शारीर

दिनांक: ०३.१०.२०१६
सोमवासर

समय: ६.०० तः १२.००

सूचना - सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः । All questions are compulsory.

SECTION- A

1. कतिधा पुरुषो धातुभेदेन विद्यते, षड्धातुज पुरुषस्य चिकित्सकीय महत्त्वं वर्णयतुं । 15
How many types of Purusha are as per Dhatu Bheda ? Describe the clinical importance of Shadadhatuja Purusha.
2. बीज, बीजभाग, बीजभागावयवः संदर्भसहितं विस्तारेण वर्णनम् कुरु । 15
Describe in detail with reference about Beeja, Beejabhava and Beejabhagavayava.
3. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) अस्थि ऊतक । Bone tissue.
(B) फुफ्फुसस्य ऊतकीय संरचना । Histological structure of lungs.
(C) दौहृद । Dauhrida.
(D) चतुर्विंशति पुरुषः । Chaturvinshati Purusha.

SECTION- B

4. चलसंधिस्य विस्तृत सामान्य आंतरिक रचना सचित्रं वर्णनीयं, अपिच तस्य समस्त 15
रचना विशेषस्य कार्यकारी पक्षं प्रकाशयेत ।
Describe the general internal anatomy of synovial joint with diagram and also enlighten the functional anatomy of all the making structures separately.
5. प्लीहास्य वर्णनं सचित्रं कुरु, अपि च तस्य आधारभूत शरीररक्षात्मक रचना स्वरूपं 15
सस्पष्टं सव्यावहारिक पक्षं वर्णयतुं ।
Describe the spleen in detail with diagram and also enlighten the fundamental anatomical basis as defensive organ along with function.
6. टिप्पणी कार्याः । Write short notes. 20
(A) संज्ञावाही तंत्र कोषिका प्रकाराः । Types of sensory receptors.
(B) उष्णीषकस्य कार्यकारी रचना । Functional anatomy of pons.
(C) स्रोतामयं हि पुरुषः । Srotomayam Hi Purushah.
(D) तंत्रिका सहायक कोषिकास्य कार्याः । Functional anatomy of neuroglia.
